

KARLSKRONA LÄKAREFÖRENING Protokoll fört vid Karlskrona Läkareförenings 1453:e sammankomst á Sjöofficersmässen, Karlskrona den 18:e april 2024

Ordförande Martin Lindqvist och Sofia Hellerfelt förklarar mötet öppnat och hälsar medlemmarna välkomna. Föregående föreläsningsprotokoll läses upp och godkänns.

Ikväll föreläser docenten och barnöverläkaren Steven Lucas om barn som far illa. Ett ämne som han brunnit för i många år och anses vara en auktoritet inom idag.

Steven inleder med att berätta om hur barnhälsovården, sedan det startades 1938, successivt utvecklat olika sätt att preventivt förhindra att barn utsätts för skada. I mångt och mycket handlar det om hur livssituationen ser ut för ett barn, om det far illa eller inte. Steven använder sig av en familjehistoria, som sträcker sig i flera generationer för att förtydliga och poängtera hur miljön för ett barn kan förändra flera generationer efter. I de olika generationerna förekommer skadliga miljöer med våldsbeteenden, men även mer skyddade miljöer med goda familjeförhållanden.

De livsförutsättningar som gör att barn eventuellt far illa utgörs av en komplicerad väv av positiva och negativa faktorer som interagerar med varandra. Främst påverkad av familjen. Därefter vanor, utbildning, lagar och den miljö som vi lever i. Om det finns en ökad sårbarhet i barnets omgivning, som t.ex. kognitiva funktionsnedsättningar, kronisk sjukdom eller låg utbildningsnivå, och även många riskfaktorer, som missbruk, stress, våldsbeteenden eller psykisk ohälsa, så far barn lätt illa - även som vuxna. Om hjälpinsatser sätts in tidigt i dessa fall, kan stor hjälp fås.

Steven tar även upp hur ökad sårbarhet och en omgivning med många riskfaktorer påverkar individen anatomiskt och fysiologiskt, framförallt på grund av det långvariga stresspåslaget det innebär. Förändringar syns i både prefrontala cortex och frontalloben, och kan leda till permanent fysisk eller psykisk ohälsa. Vanliga kliniska effekter av detta är bland annat obesitas, kronisk smärta eller missbruk. Vidare berättar Steven att dessa förändringar i kroppen påverkar vår arvs massa genom den så kallade epigenetiken. Alltså om en ökad sårbarhet finns hos en individs epigenetik, kan den föras vidare till nästa generation. För att nästa generation inte ska utveckla samma sårbarhet, krävs mer skyddsfaktorer kring dessa barn, för att inte även de ska fara illa.

För att gå en dimension djupare, hur kommer det sig att vissa individer som utsätts för fysisk eller psykisk misshandel inte utvecklar beteendeproblematik? "RESILIENS", är svaret - en så kallad återfjädringsförmåga. Denna ökar hos de individer med ett högre IQ, en god förmåga att lösa problem och att se möjligheten att göra något åt sin situation och sitt trauma. Steven berättar vidare att barnhälsovården arbetar för att fånga in de barn som lever i utsatthet med hjälp av riktade insatser med barnet i fokus. Detta för att skapa just "resiliens". Det är dock viktigt att bära med sig att mängden tid av utsatthet samt en individs känslighet påverkar beteendeproblematikens utveckling.

I Blekinge används konceptet "Barnsäkert!", där syftet är att identifiera riskfaktorer och skapa en barndom fri från våld och försummelse genom att stärka familjer. Att jobba utefter denna metod, ringas problem snabbare in och det blir lättare och mindre stigmatiserat att diskutera kring dem.

Allt hänger alltså ihop! Vi alla kan göra skillnad för olika individer varje dag. Genom att ingå i en persons nätverk, såsom att vara till exempel en släkting, som ett syskon eller morförälder, eller att bara vara en nära vän, kan vi göra skillnad och skapa en större säkerhet och större resiliens för barnen i vår omgivning.

Vid protokollet
Sekreterare Jennifer Palmeborn